

Artykuł 19 (lp.19)

Autor: Wojciech Stęchły

Jak przygotować ofertę dotyczącą nowych kwalifikacji, która może być zgłoszona do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, a następnie finansowana z publicznych instrumentów wsparcia?

Wiedza i umiejętności wymagane do realizacji konkretnych zadań zawodowych, które zostały sprawdzone i potwierdzone przez uprawnioną instytucję – to dziwne zdanie opisuje do czego służą kwalifikacje rynkowe. Dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji jest certyfikat. Kwalifikacje rynkowe w ZSK projektowane są przez środowiska branżowe na bazie ich wiedzy i doświadczeń. W odpowiedzi na zróżnicowane potrzeby.

Jak włączyć kwalifikację rynkową do ZSK?

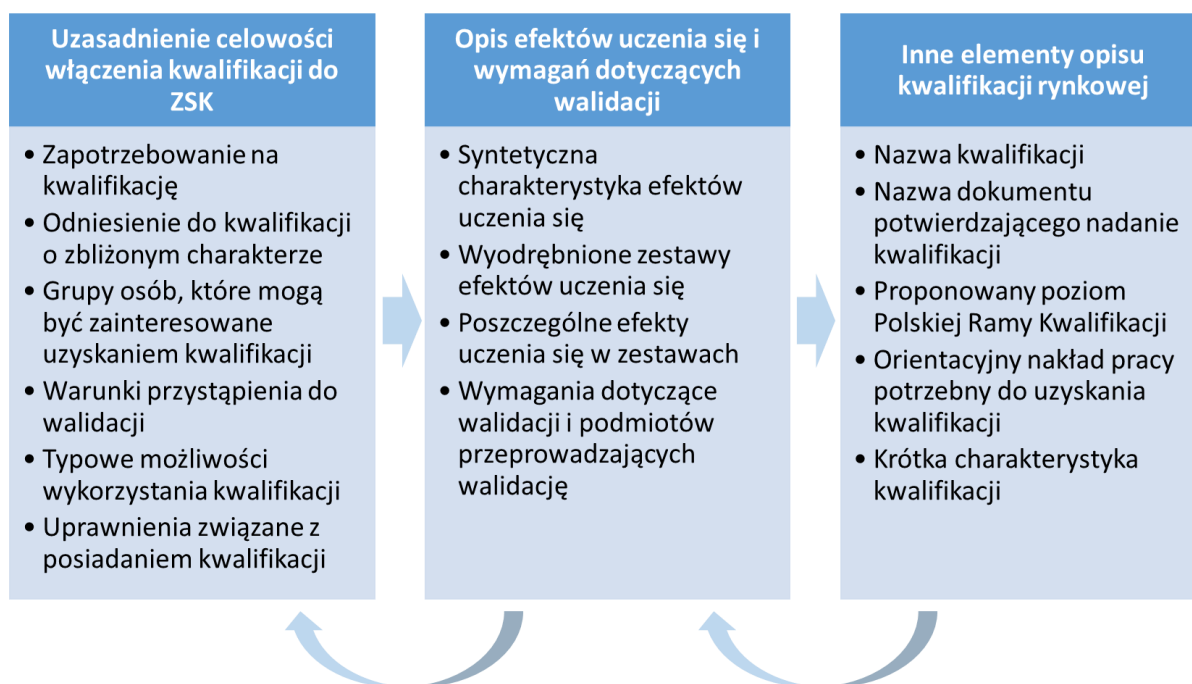
Aby rozpocząć nadawanie nowej kwalifikacji rynkowej konieczne jest wykonanie dwóch kroków. W pierwszej kolejności włączenie kwalifikacji do ZSK, które można rozumieć jako proces ustanowienia standardu wymagań kompetencyjnych (i innych), w oparciu o który następnie będzie mogło być prowadzone szkolenie i certyfikacja. W drugiej kolejności konieczne jest złożenie wniosku o nadanie uprawnień do certyfikacji w zakresie danej kwalifikacji. Zintegrowany System Kwalifikacji nie odnosi się do działalności szkoleniowej i kształcenia. Jest to konsekwencją przyjętego założenia, że do opanowania określonej kompetencji można dojść na wiele sposobów, często poza ramami zorganizowanego kształcenia.

W zależności od stanu wyjściowego przygotowanie nowej kwalifikacji rynkowej oznacza albo opisanie istniejącego rozwiązania w zakresie certyfikacji kompetencji zawodowych albo zaprojektowanie i opisanie nowego. W obu przypadkach tzw. opis kwalifikacji przygotowywany jest w sposób określony w Ustawie o Zintegrowanym Systemie

Kwalifikacji, a w procesie opracowania opisu kwalifikacji sprawdzana jest zgodność z zasadami i procedurami służącymi zapewnieniu jakości.

Wszystkie wymagane elementy opisu kwalifikacji określono w Art. 15 i 9 Ustawy o ZSK. Zostały one szczegółowo opisane w publikacji Instytutu Badań Edukacyjnych pt. „Opisywanie kwalifikacji nadawanych poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego. Poradnik” (Ziewiec-Skokowska i in., 2016). Najważniejsze z nich pogrupowane w logicznej kolejności rozpoczynania prac nad kolejnymi elementami przedstawiono poniżej. Z zastrzeżeniem, że praca nad poszczególnymi elementami wymaga ciągłego uzgadniania brzmienia poszczególnych elementów dla zapewnienia spójności całego opisu.

Schemat 1. Jak opisywać kwalifikację rynkową – uproszczony schemat z wyszczególnieniem listy pól wniosku o włączenie kwalifikacji do ZSK.

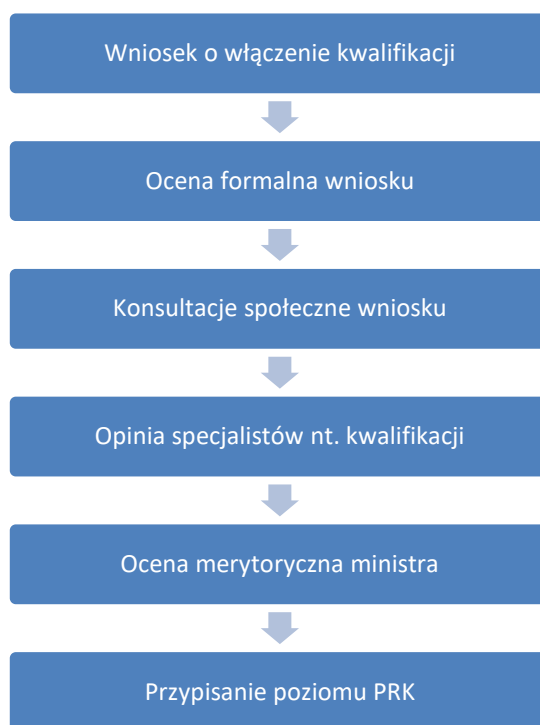

*Schemat wzbogacony o dodatkowe informacje dostępny [tutaj](#).

Źródło: opracowanie własne.

Włączenie kwalifikacji rynkowej do ZSK oprócz aspektu pracy nad treścią i projektowania wymagań ma również stronę administracyjną. Opis kwalifikacji stanowi kluczową część wniosku o włączenie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Kwalifikacja rynkowa może zostać włączona do ZSK na wniosek podmiotów prowadzących zorganizowaną działalność w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń. Wniosek składa się do odpowiedniego ministra, który prowadzi społeczne konsultacje zaproponowanego projektu, a następnie dokonuje oceny i, w przypadku pozytywnego wyniku oceny, włączenia kwalifikacji do ZSK. Proces włączania kwalifikacji rynkowych do ZSK szczegółowo omówiono w publikacji Instytutu Badań Edukacyjnych pt. „[Włączanie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji](#)” (Sławiński i in., 2017)

Schemat 2. Przedstawia najważniejsze etapy procesu włączania kwalifikacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów IBE.

Zanim będzie można rozpocząć certyfikację w zakresie danej kwalifikacji konieczne jest jeszcze złożenie wniosku o nadanie uprawnień do certyfikowania. A następnie minister właściwy dokonuje wyboru podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości, tj. instytucji która będzie wspierała instytucję certyfikującą w doskonaleniu jakości i prowadziła okresową ewaluację procesu certyfikacji.

Dlaczego warto włączać kwalifikacje do ZSK?

Włączanie kwalifikacji do ZSK jest dobrowolne, ale też wymaga znaczącego nakładu czasu i pracy. Dlaczego więc warto włączać kwalifikacje do ZSK? Powodów jest wiele, w każdym przypadku mogą one być odmienne, tak jak cele którym ma służyć wdrożenie systemu certyfikacji kompetencji zawodowych. Jednak sam fakt włączenia kwalifikacji do ZSK świadczy o tym, że dana kwalifikacja:

- została poddana publicznym konsultacjom i w związku z tym stanowi odzwierciedlenie szeroko dostrzeganych potrzeb;
- przeszła przez proces konsultacji i oceny ekspertów dziedzinowych i metodycznych, co świadczy o tym, że jest „dobrze pomyślana”;
- opiera się na wymaganiach dotyczących kompetencji, a nie procesu kształcenia. Dzięki dopasowaniu sposobu sprawdzania wiedzy i umiejętności taka kwalifikacja daje rękojmię kompetencji jej posiadacza;
- ma przypisany poziom PRK, dzięki czemu jest bardziej czytelna i rozpoznawalna na innych, niż Polski rynkach pracy.

Obecnie możliwe jest skorzystanie ze [wsparcia Instytutu Badań Edukacyjnych](#), który organizuje różne formy wsparcia o charakterze bezpośrednim i pośrednim (np. szkolenia, warsztaty, doradztwo, materiały i narzędzia). Z pewną regularnością organizowane są również przetargi na opisanie kwalifikacji w priorytetowych obszarach lub zamawiane są konkretne kwalifikacje – daje to możliwość sfinansowania części prac nad kwalifikacjami.

Z drugiej strony, włączenie kwalifikacji do ZSK otwiera również drogę do zwiększenia popytu na dany certyfikat. Dzieje się tak ze względu na możliwość finansowania usług

rozwojowych prowadzących do uzyskania kwalifikacji, czyli m.in. szkoleń i walidacji (np. egzaminów), które znajdują się w [Bazie Usług Rozwojowych](#) prowadzonej przez PARP. W końcu [wytyczne Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju dotyczące monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych](#), wskazują wprost kwalifikacje rynkowe jako sposób na realizację wskaźników rezultatu „liczba osób, które uzyskały kwalifikacje”. Na tej podstawie można przewidywać, że uzyskanie statusu kwalifikacji włączonej do ZSK może w ciągu najbliższych 3, ale także 10 lat, pomóc w zapewnianiu dodatkowego finansowania inicjatyw prowadzących do uzyskania kwalifikacji rynkowych – na przykład z regionalnych programów operacyjnych.

Sławiński, S., Królik, K., & Stęchły, W. (2017). *Włączanie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji*. Instytut Badań Edukacyjnych.

Ziewiec-Skokowska, G., Stęchły, W., & Danowska-Florczyk, E. (2016). *Opisywanie kwalifikacji nadawanych poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego. Poradnik*. Instytut Badań Edukacyjnych.